

มหาวิทยาลัยพายัพ ร่วมกับ
เครือข่ายการบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.)

Proceedings: Oral Presentation Poster Presentation

Research Symposium 2012

งานประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555

PYU 0502-2012-02

17 กุมภาพันธ์ 2555

ณ ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาและการวิจัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยพายัพ ถนนซูเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

โทรศัพท์ : 0-5324-1255, 0-5385-1478 ถึง 0-5385-1486 ต่อ 7205

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการท่องเที่ยวหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี	241
สิริชัย ดีเลิศ, กรองทอง ทองเพชร และ อาภัสสร กนิษฐนาคะ	
● กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	
1. กลุ่มย่อย - ศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง บ้านหนองปลาไหล อำเภอบางปลามะลิ จังหวัดสุพรรณบุรี	254
มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, ขวัญจิรา เกิดปลั่ง, ชิตพล สุวรรณที, ธนิษฐา อารีวงศ์, เพ็ญวลัย ถนิมกาญจน์, ลัดดาวัลย์ กาพิณัฐ, สุภาพัชฌ์ ปัทวิง และ สุรีย์พร สุมาภรณ์ การแสดงหุ่นละครเล็กภายใต้เงื่อนไขศิลปวัฒนธรรมเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว กรณีศึกษา คณะอักษรหุ่นละครเล็ก	265
สมกนก ยิ้มสนิท, ศิริจิต สุนันตะ และ สิรินทร พิบูลภาณุวัฒน์	
รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศสุพรรณบุรี	277
มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, กฤตยา แม่นสุข, ธนิษฐา อยู่ข้างแรม, ปัทิตตา ปิ่นทองคำ, สุนิสา ยุทธารักษ์ และ หทัยชนก ภูเขียว วรรณกรรมล้านนาร่วมสมัย (พ.ศ.2413-2550) : การสืบทอดภูมิปัญญาและการสร้างสรรค์ หัตถ์วรรณ ไชยะกุล	291
2. กลุ่มย่อย - การศึกษา สังคม ศาสนา และการเมือง	
การจัดการความขัดแย้งทางการเมืองไทยระหว่าง พ.ศ.2547-2553 พิชญ์ สุกใส	300
ความพึงพอใจของครูระดับประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในโครงการตามพระราชดำริ ต่อสมุดบันทึกที่จัดทำในปีงบประมาณ 2549-2552 พจน์ เทียมศักดิ์	312
ชีวิตและการทำพันธกิจของคริสตจักรที่หนึ่งเชียงใหม่ สังกัดคริสตจักร ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย สาธัญญ์ บุญเกียรติ	325
ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นใน จังหวัดกำแพงเพชร วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร, ปาจริย์ ผลประเสริฐ และ ยูภาติ ณะระราช	340

คำสั่งมหาวิทยาลัยพายัพ

ที่ 307/2554

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลางจัดการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
พ.ศ. 2555

เพื่อให้การบริหารจัดการการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555 (Payap University Research Symposium 2012) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงแต่งตั้งให้บุคคลดังมีรายชื่อต่อไปนี้เป็น คณะกรรมการกลางจัดการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555 คือ

1. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิทยบริการ (ดร.รัชนี พรหมपालิต)	ประธานกรรมการ
2. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (ดร.บุวถักขันธ์ จิระกิตติการ)	รองประธานกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ ฉายสุวรรณ	กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์สิริรัตน์ จันทร์มะโน	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัจจา โตไพบูลย์	กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตีเรก ทวรสยาม	กรรมการ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์หัตถ์	กรรมการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา ยศสุข	กรรมการ
10. ดร.ธนัชชัย พันธุ์เกษมสุข	กรรมการ
11. ดร.ฐิติกุล ไชยวัฒน์	กรรมการ
12. ดร.ฐิติ ฐิติจำเริญพร	กรรมการ
13. นางรุ่งทิวา ทิมอิม	เลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 2 กันยายน 2554

สำนักงานอธิการบดี
ปลด/รพ/อน/กส/สก

คำสั่งมหาวิทยาลัยพายัพ

ที่ 387/2554

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555

เพื่อให้การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลดังมีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการสำหรับการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2555 คือ

1. อนุกรรมการพิจารณาผลงานวิจัยและการนำเสนอผลงานวิจัยสำหรับแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญาพร ศรีภิญญาพรธม	ประธานอนุกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ภญ.ดวงดา กาญจนโพธิ์	รองประธานอนุกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ภญ.พานิ ศิริสะอาด	อนุกรรมการ
4. รองศาสตราจารย์สิริรัตน์ จันทระมะโน	อนุกรรมการ

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

1. ดร.ชนะชัย พันธุ์เกษมสุข	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา ยศสุข	รองประธานอนุกรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวี ปานขาง	อนุกรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ พลสงคราม	อนุกรรมการ

กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

1. ดร.ฐิติกุล ไชยวรรณ	ประธานอนุกรรมการ
2. ดร.ฐิติ ฐิติจำเริญพร	รองประธานอนุกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ ฉายสุวรรณ	อนุกรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต เทพวรรณ	อนุกรรมการ

กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุลีพร วิมุกตานนท์	รองประธานอนุกรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์หกล้า	อนุกรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิเรก ควรสมาคม	อนุกรรมการ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล
อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
“Cultural Tourism Management Centered by Ban Nong - Plalai
Community,
Amphur Khao Yoi, Phetchaburi Province.”

มนัสสินี บุญมีศรีสง่า * ขวัญจิรา เกิดปลั่ง ** ชิตพล สุวรรณเที ** **ธนินฐา อารีวงศ์ **** เพ็ญวลัย ถนิมกาญจน์ **
ลัดดาวัลย์ กาพิณัฐ ** สุภาพัชฌ์ ปัทวิง ** สุรีย์พร สุมามาลย์ **
Manassinee Boonmeesrisa-nga *, Kwanjira Kerdplang **, Chitpon Suwannatee **,
Tanitta Areewong **, Penwalai Thanimkan **, Laddawan Kaladit **,
Supapat Pattawing **, Sureeporn Sumamal **

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง ศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านหนองปลาไหลมีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

จากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนด้านการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้หลักให้ชุมชนบ้านหนองปลาไหลได้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มกล้วยตากพลังงาน แสงอาทิตย์ กลุ่มไม้กวาดทางมะพร้าว กลุ่มน้ำตาลมะพร้าว กลุ่มไม้ป่าน้ำเค็ม กลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม และกลุ่มทำขนมจีน ปัญหาและอุปสรรคพบว่าชุมชนบ้านหนองปลาไหล ขาดปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ที่พักแบบโฮมสเตย์ การประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง สถานที่จำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก และขาดการสนับสนุนงบประมาณจากทางภาครัฐ

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

* อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

* Instructor, Faculty of Management Science, Silpakorn University Phetchaburi IT campus, Phetchaburi

** นักศึกษา สาขาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

** Student, Faculty of Management Science, Silpakorn University Phetchaburi IT campus, Phetchaburi

*** น.ส. ธนินฐา อารีวงศ์ ที่อยู่ 35/1 ม.2 ต.หนองปลาไหล อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี 76140

*** Ms. Tanitta Areewong 35/1 M.2 Nong-Plalai Amphur Khao Yoi, Phetchaburi Province 76140

Abstract

The purpose of the research “Cultural Tourism Management Centered by Ban Nong – Plalai Community, Amphur Khao Yoi, Phetchaburi Province” have was to study a model and an approach of cultural tourism management which was based on Ban Nong – Plalai Community to study condition and problems, and suggest a solution for the management. The researcher collected data by using an in-depth interview. The key informants of the research included 20 persons by descriptive analytic. As result, it was found that in Ban Nong – Plalai community, there were 2 types of tourism management, ecotourism and cultural tourism.

According to participation of people in the community, it generated income to Ban Nong – Plalai community. In addition, people in the community created 6 groups of OTOP products including solar dried banana, Tangmaprow boom, coconut sugar, marine plant, drinking water, and Kanom Cheen (Chinese noodle). For the problems, the community lacked the basic infrastructures which were homestay residence, public relation, direction sign, souvenir shop and financial support from the government.

Keyword: Cultural Tourism Management Centered by Ban Nong – Plalai Community, Amphur Khao Yoi Phetchaburi Province

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2555) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุล และยั่งยืน ด้วยการปรับโครงสร้างภาคบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ มีการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ด้วยทุนทางทรัพยากร และศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียง มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และประเพณี โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงให้การสนับสนุนและการรวมกลุ่ม ของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2555 – 2557) ของชุมชนบ้านหนองปลาไหล การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลและยั่งยืน จำเป็นต้องหลากหลายของทรัพยากรในชุมชน ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว สินค้าทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน (แผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2555 – 2557, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล)

ชุมชนบ้านหนองปลาไหล มีทรัพยากร ธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้าน ป่าไม้ สัตว์จำพวกนก และแมลง เหมาะกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ อีกทั้งชุมชนบ้านหนองปลาไหลมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ หมูบ้านลาวพวน ลาวเวียง ลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ เหมาะกับการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากชุมชนบ้านหนองปลาไหลยังขาดความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยมีความประสงค์ในการศึกษาถึงรูปแบบ และวิธีการจัดการการท่องเที่ยว และสภาพปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านหนองปลาไหล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ 6 คน นักท่องเที่ยว 5 คน ชาวบ้าน 7 คน ครูโรงเรียนวัดสมอระบั้ง 1 คน และ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล 1 คน โดยใช้แนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (อูธร วงศ์ทับทิม, 2546) แนวคิดเรื่องกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (พจนา สวนศรี, 2546) แนวคิดเรื่องมีส่วนร่วมของประชาชน (ภราเดช พยัควิเชียร, 2539) เครือข่ายทางสังคม (เสรี พงศ์พิศ, 2548) เป็นกรอบและแนวคิดในการวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

1. ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา คือ ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในตำบลหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

มีประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน คือ ประธานกลุ่มผู้ผลิตสินค้าต่าง ๆ 6 คน นักท่องเที่ยว 5 คน ชาวบ้าน 7 คน อาจารย์โรงเรียนวัดสมอระบั้ง 1 คน และนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล 1 คน

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ศึกษาสภาพการณ์ สถานการณ์ ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2. ทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน” โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้านพร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ (พจนา สวนศรี, 2546)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจำเป็นที่สุด คือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดช่องว่างความอ่อนด้อย (ภราเดช พยัฒวิเชียร, 2542)

3. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยสามารถครอบคลุมสาระสำคัญอย่างครบถ้วนและนำไปสู่คำตอบของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีได้ที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประธานการรวมกลุ่มผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ครู โรงเรียนวัดสมอระบั้ง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก บุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีการตรวจสอบแนวคำถามจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการชุมชน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามที่ใช้และลำดับคำถามสามารถเปลี่ยนแปลง และยืดหยุ่นได้ ผู้วิจัยมีอิสระในการเปลี่ยนแปลงคำถามได้ตามความเหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีอิสระในการตอบเช่นกัน และใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเก็บข้อมูล เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ ปากกา ดินสอด สมุดบันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ แนวคิดทฤษฎี งานข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2. ข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัย ได้เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการเข้าไปสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมทั้งจดบันทึก บันทึกเสียง และภาพ ประกอบกับการสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง การสัมภาษณ์เป็นแบบรายบุคคล ซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านหนองปลาไหล อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 4 ระยะเวลาเก็บข้อมูล

ผู้วิจัย ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน พ.ศ. 2554

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยได้รวบรวมประเด็นที่สำคัญ และจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยเลือกเวลาที่เหมาะสม ขอทำการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชนิดต่างๆ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ครู โรงเรียนวัดสมอระบั้ง และนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลบ้านหนองปลาไหล เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลที่ได้ ว่ามีความซ้ำซ้อนกันจึงยุติการเก็บข้อมูลภาคสนาม ทำการวิเคราะห์ เรียบเรียงเนื้อหาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์การอธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ ให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก บรรยายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก และสรุปผลจากข้อมูล พร้อมนำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย

4. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ 6 คน นักท่องเที่ยว 5 คน ชาวบ้าน 7 คน ครู โรงเรียนวัดสมอระบั้ง 1 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล 1 คน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง โดยเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแห่ง (Triangulation of Data Sources) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน
2. การเปรียบเทียบจากทัศนคติของนักวิจัย หลาย ๆ ท่าน (Triangulation of Investigators) โดยในการวิจัยครั้งนี้มีผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 7 คน หลังจากการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ผล การศึกษาร่วมกัน
3. การเปรียบเทียบจากการใช้ทฤษฎีแนวคิดหลายๆ ชุด (Triangulation of Theories) โดยการใช้แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน กระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายทางสังคม เข้ามาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
4. การเปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Triangulation of Methods) โดยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก และการสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย และนำเสนอ ดังนี้

1. รูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี
 2. สภาพปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี
1. รูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน ในชุมชนบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ประธานกลุ่มผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ 6 คน นักท่องเที่ยว 5 คน ชาวบ้าน 7 คน ครู โรงเรียนวัดสมอระบั้ง 1 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนองปลาไหล 1 คน เป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 6 คน มีอายุระหว่าง 40 – 60 ปี โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของประธานกลุ่มแต่ละคนประมาณ 15,000 – 25,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีครอบครัวและเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็น

ศูนย์กลาง จะใช้การรวมกลุ่มผลิตสินค้าและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชนบ้านหนองปลาไหล การรวมกลุ่มสมาชิกจะเป็นไปตามความสมัครใจของชาวบ้าน และรายได้ของสมาชิกแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับอัตราการผลิตสินค้าในระยะเวลาที่กำหนด

1.2 การจัดตั้งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า จุดเริ่มต้นของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน การจัดตั้งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป เริ่มต้นจากการที่ประธานกลุ่มสังเกตเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และทำการจัดตั้งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป มีการใช้เครือข่ายทางสังคม โดยการชักชวนญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านที่รู้จัก เข้ามารวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน การท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.ด้านการท่องเที่ยว มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ กิจกรรมการนั่งเรือชมหิ้งห้อย กิจกรรมการดูนกอพยพตามฤดูกาล และยังมีการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ หมู่บ้านลาวพวน ลาวเวียง ลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ 2.ด้านผลิตภัณฑ์ มีการรวมกลุ่มทำกล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์ กลุ่มทำไม้กวาดทางมะพร้าว กลุ่มทำน้ำตาลมะพร้าว กลุ่มทำไม้ป่าน้ำเค็ม กลุ่มผลิตน้ำดื่ม และกลุ่มทำขนมจีน ซึ่งการรวมกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านหนองปลาไหล ส่วนใหญ่จะมาจากความสนใจของคนในชุมชน และมีประธานกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบ ที่ต้องการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อจัดจำหน่ายให้ทันต่อตามความต้องการของลูกค้า โดยผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐานให้เป็นสินค้าโอท็อป ระดับ 4 ดาว และรับรองคุณภาพจาก มผช. (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน) อีกทั้งได้รับเครื่องหมายการค้าจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้การรวมกลุ่มสมาชิกของชุมชนบ้านหนองปลาไหลยังเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพ และการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน

1.3 การแบ่งเขตพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูปสินค้า

พบว่า ชุมชนบ้านหนองปลาไหล มีการแบ่งเขตพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และมีการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูปสินค้า แบ่งออกเป็น 5 หมู่บ้าน ดังนี้

1. หมู่ที่ 1 บ้านเขาสมอระบัง มีกิจกรรมนั่งเรือชมหิ้งห้อย มีการรวมกลุ่มทำไม้กวาดทางมะพร้าว
2. หมู่ที่ 2 บ้านหนองปลาไหล มีกิจกรรมการดูนกอพยพ มีการรวมกลุ่มผลิตน้ำดื่ม และกลุ่มทำขนมจีน
3. หมู่ที่ 3 บ้านไผ่ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มลาวพวน ลาวเวียง ลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ
4. หมู่ที่ 4 บ้านคลองน้ำเชี่ยว มีการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ไม้ป่าน้ำเค็ม และกลุ่มทำน้ำตาลมะพร้าว
5. หมู่ที่ 5 บ้านท่าเรือ มีการรวมกลุ่มทำกล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์

จากการแบ่งเขตพื้นที่ดังกล่าว พบว่า ท่าเลที่ตั้งเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ และการแปรรูป เนื่องจากชุมชนบ้านหนองปลาไหลมีทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติเหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสามารถนำแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โอท็อปได้ เช่น ผลิตน้ำตาลมะพร้าว ผลิตภัณฑ์ไม้ป่าน้ำเค็ม ไม้กวาดทางมะพร้าว ผลิตน้ำดื่ม ทำขนมจีน และกล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหลจำนวนมาก

1.4 บทบาทของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

จากการวิจัย พบว่า ชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนบ้านหนองปลาไหล มีศักยภาพทางทรัพยากรธรรมชาติ และมีความร่วมมือที่ดีของคนในชุมชนเพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสังเกตได้จากชาวบ้านมีการแนะนำนักท่องเที่ยวให้รู้จักกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชุมชนที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เช่น ลาวพวน ลาวเวียง ลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ โดยมีการรวมกลุ่มจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อ

ต้อนรับนักท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวยังชุมชนบ้านหนองปลาไหล และสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

1.5 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล

พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหนองปลาไหล มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกิจกรรม ดังนี้

1.1 การนั่งเรือชมหิ่งห้อย

1.2 การดูนกอพยพตามฤดูกาล ได้แก่ นกอินทรีปีกกลาย นกอินทรีเล็ก นกอินทรีหัวไหล่ขาว นก อินทรีทุ่ง

หญ้าสเตป นกแร้งดำหิมาลัย นกออก เขี้ยวดำ เขี้ยวแดง

2. การรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป

2.1 การรวมกลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าว

2.2 การรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ ไม้ป่าน้ำเค็ม

2.3 การรวมกลุ่มทำไม้กวาดทาง มะพร้าว

2.4 การรวมกลุ่มผลิตน้ำดื่ม การรวม กลุ่มทำขนมจีน

2.5 การรวมกลุ่มทำกล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์

รูปแบบการท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวแบบเต็มวัน ช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 12.00 น. จะเป็นการเยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา 14.00 น. – 17.00 น. จะแวะสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ หลวงพ่อหินวัดหนองปลาไหล หลวงพ่อนวมวัดเขาสมอระบั้ง ปิดทองรอยพระบาท สักการะพระบรมสารีริกธาตุ และนมัสการพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ช่วงเย็น ตั้งแต่เวลา 18.00 น. เป็นต้นไป เป็นการนั่งเรือชมหิ่งห้อย และการท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน นักท่องเที่ยวสามารถแวะสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ หลวงพ่อหินวัดหนองปลาไหล หลวงพ่อนวมวัดเขาสมอระบั้ง ปิดทองรอยพระบาท สักการะพระบรมสารีริกธาตุ และนมัสการพระพุทธรูปปางไสยาสน์ และเยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น วัดเขาตะเครา อำเภอบ้านแหลม หรือไปพักผ่อนในอำเภอลำลูกกา การเดินทางโดยรถส่วนตัวใช้เวลา 15 นาที ถึงวัดเขาตะเครา และ ใช้เวลา 45 นาที ถึงอำเภอลำลูกกา นักท่องเที่ยวที่สนใจ สามารถหาข้อมูลได้จาก สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสาร แผ่นพับ เว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เว็บไซต์การท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

1.6 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหล

ชุมชนบ้านหนองปลาไหล เริ่มเป็นที่รู้จักตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2550 มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนประมาณ 600 คน พ.ศ. 2551 มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนประมาณ 820 คนต่อปี พ.ศ. 2552 มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนประมาณ 1,050 คน พ.ศ. 2553 มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนประมาณ 2,700 คน (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล) พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาศึกษาดูงาน และ นักท่องเที่ยวทั่วไป นักท่องเที่ยวที่เข้ามาศึกษาดูงานส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา มีอายุเฉลี่ย 19 – 25 ปี กับข้าราชการ มีอายุเฉลี่ย 30 – 60 ปี โดยเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวัฒนธรรมในชุมชน สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เข้ามาพักผ่อนหย่อนใจนิยมมาเป็นครอบครัว เป็นกลุ่มคนที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น กลุ่มเรียนรู้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน และการใช้ชีวิตวิถีชนบท

1.7 ระยะเวลาในการท่องเที่ยว

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ คือวันเสาร์และวันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและร่วมกันทำผลิตภัณฑ์กับชุมชนได้ โดยวันจันทร์ - สุกร์ เริ่มตั้งแต่เวลา 8.00 น. –

18.00 น. และวันเสาร์ – อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 18.00 น. การนั่งเรือชมหิ่งห้อย ช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ เวลา 18.00 น. เป็นต้นไป กิจกรรมการดูนกอพยพตามฤดูกาล ช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ของทุกปี ช่วงเวลา 7.00 น. – 18.00 น. ติดต่อได้ที่ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลบ้านหนองปลาไหล

1.8 รายได้ของการรวมกลุ่มการทำผลิตภัณฑ์และแปรรูป

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า รายได้จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การนั่งเรือชมหิ่งห้อย มีอัตราค่าบริการลำละ 300 บาท นั่งได้ 5 คน ต่อหนึ่งลำ และกิจกรรมการดูนกอพยพไม่มีค่าธรรมเนียมการเยี่ยมชม รายได้จากการรวมกลุ่มทำกิจกรรม ได้จากการจำหน่ายสินค้า และของที่ระลึก โดยแต่ละคนจะได้ไม่เท่ากัน เนื่องจากรายได้จะแบ่งตามจำนวนสินค้าที่แต่ละคนผลิตได้ กลุ่มทำไม้กวาดทางมะพร้าวเป็นกลุ่มที่ทำรายได้ให้กับชุมชนบ้านหนองปลาไหลมากที่สุด เฉลี่ยเดือนละ 20,000 – 30,000 บาท โดยเมื่อได้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า ประธานกลุ่มจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบทั้งหมด สมาชิกมีหน้าที่ประกอบผลิตภัณฑ์ขึ้นมา มีการจ่ายเงินให้กับสมาชิกตามจำนวนสินค้าที่ผลิตได้ ส่วนแบ่ง 3 บาทต่อด้าม โดยเฉลี่ยแล้วแต่ละคนจะผลิตได้ 50 ด้ามต่อวัน รวมเป็นเงินจำนวน 150 บาท และอีกกลุ่มที่ทำรายได้รองลงมาคือ กลุ่มการผลิตน้ำตาลมะพร้าว เฉลี่ยเดือนละ 15,000 – 25,000 บาท

1.9 เครือข่ายทางสังคม

จากการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์และแปรรูปสินค้าในชุมชนบ้านหนองปลาไหล มีการรวมกลุ่มผู้นำชาวบ้าน และชาวบ้านผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน มีการจัดตั้งผู้นำกลุ่มเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและแก้ไขปัญหา มีการกำหนดนโยบาย และตั้งกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้กลุ่มการผลิต และแปรรูปผลิตภัณฑ์ ยังมีเครือข่ายที่ประกอบธุรกิจต่าง ๆ คือ กลุ่มที่ประกอบธุรกิจต่างกันในพื้นที่อำเภอเขาย้อย เช่น ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจภัตตาคาร และร้านอาหาร ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น โดยจะมีการตกลงเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และสร้างเครือข่ายกับกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจ โรงแรมและที่พักแนะนำลูกค้าให้มาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหล ผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน คือ การจัดการการท่องเที่ยว และการรวมกลุ่มการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จะแนะนำนักท่องเที่ยวไปยังโรงแรมดังกล่าวด้วยเช่นกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง บ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2.1 ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนบ้านหนองปลาไหลยังมีสาธารณูปโภคแล

อำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

- ด้านที่พัก พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านหนองปลาไหล บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ต้องทำตอนกลางคืน เช่น การนั่งเรือชมหิ่งห้อย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการพักอาศัยในแหล่งที่พักใกล้ ๆ กับชุมชน มากกว่าเดินทางไป – กลับ แต่ทางชุมชนยังไม่มีที่พักอาศัยที่จะรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหากับผู้ประกอบการเนื่องจากขาดรายได้ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่นั้น ๆ

- ด้านคมนาคม ถนนบางสายเกิดการชำรุดยังไม่ได้รับการซ่อมแซม
- ด้านไฟฟ้ามีไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
- ด้านประปา มีการให้บริการ ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
- ด้านห้องสุขาบางพื้นที่มีให้บริการ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2 ปัญหาด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ในชุมชน พบว่า การจำหน่ายของที่ระลึกในชุมชนยังกระจุกกระจายอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการจะเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลาย ไม่ได้ได้รับการบริการที่ตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาความพึงพอใจในการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวลดลง

2.3 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ป้ายบอกทางที่จะนำทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหล และเอกสารแผ่นพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนยังมีไม่เพียงพอ ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเยี่ยมชม อาจไม่ได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของชุมชน รวมถึงเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางชุมชนได้มีการจัดขึ้นมาใหม่

3. เสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง บ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

3.1 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการให้ความรู้ในการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน เพื่อเพิ่มระยะเวลาในการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

3.2 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสร้างระบบไฟฟ้า และประปาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สร้างห้องสุขาให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านคมนาคม ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาซ่อมแซมถนนที่ชำรุด และจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อความสะดวกในการเดินทาง

3.4 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน ควรยื่นมือเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ยังมีไม่มากพอ โดยการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น วารสารประจำตำบลที่บอกถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุม และกว้างขวางมากขึ้น

3.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในโอกาสต่อไป

3.5.1 การศึกษาการอพยพของนกตามฤดูกาล

3.5.2 การศึกษาระบบนิเวศของชุมชนบ้านหนองปลาไหล

สรุป อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางบ้านหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” เป็นการวิจัยรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ปัญหาและอุปสรรค และผลการวิจัยพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง จะใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการรวมกลุ่มสมาชิกผลิตสินค้าในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชน การรวมกลุ่มสมาชิกจะเป็นไปตามความสมัครใจของชาวบ้าน และรายได้ของสมาชิกแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับอัตราการผลิตสินค้าในระยะเวลาที่กำหนด โดยชุมชนมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ปัญหาที่พบ คือ ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนบ้านหนองปลาไหลยังมีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ในชุมชน พบว่า การจำหน่ายของที่ระลึกในชุมชนยังกระจุกกระจายอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการจะเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลาย ไม่ได้ได้รับการบริการที่ตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาความพึงพอใจในการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวลดลง และปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหนองปลาไหล ยังมีไม่มากนัก ยังขาดป้ายบอกทาง และเอกสาร

แผนพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเยี่ยมชม อาจไม่ได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของชุมชน รวมถึงเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางชุมชนได้มีการจัดขึ้นมาใหม่

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง คือ ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการให้ความรู้ในการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสร้างระบบไฟฟ้า และประปาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สร้างห้องสุขาให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านคมนาคม ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาซ่อมแซมถนนที่ชำรุด และจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และควรยื่นมือเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ยังมีไม่มากพอ โดยการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น วารสารประจำตำบลที่บอกถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุม และกว้างขวางมากขึ้น

บรรณานุกรม

1. โฉมศิริ ทิมสุทิน. เรื่องรูปแบบการจัดการและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระยะเวลา 1. 2548. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
2. ธิดาวรรณ ศัญญักษณ์. เรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. 2550. มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นายปกรณ์ จินาคำ. เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ กรณีศึกษาบ้านห้วยอี้อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. 2547. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. พจนา สวนศรี. คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. 2546. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ
5. พัชรี ผลโยธิน, สุนันท์ นิลบุตร, สุนทร โคตรบรรเทา, สุมาลี สังข์ศรี. เรื่อง การศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรต่าง ๆ : ประสพการณ์เพื่อประยุกต์สู่การการพัฒนาการศึกษาทางไกลของไทย ในศตวรรษที่ 21. 2546. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
6. เพ็ญพรรณ งามวิจิตรนันท์. เรื่อง แผนธุรกิจโครงการอุทยานบ้านดิน. 2551. มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. ภราเดช พยัคฆ์เชียร. เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน. 2539. จุลสารการท่องเที่ยว
8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี
9. สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์. เรื่องการศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน พื้นที่ภาคเหนือ. 2549. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. เสรี พงศ์พิศ. เครือข่ายวัฒนธรรมองค์กรของโลกยุคใหม่. โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน. 2548. สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
11. อุดร วงศ์ทับทิม. โครงสร้างการประสานงานวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค). การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสพการณ์. 2546. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. อุมภาพร มุณีแย้ม. เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนและแผนการตลาดในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิถีโหนด-นา-เล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. 2552. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฐานข้อมูลออนไลน์

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล. สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในตำบลหนองปลาไหล. 2552. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.nongplalai-ky.go.th> เข้าถึงวันที่ 12 กรกฎาคม 2554

